

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

19 Vtrum beatitudo sanctorum præcipuè consistit in intellectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ganorum fieret poena minus sensibilis, sed agunt in corpora damnatorum actione spirituali, imprimò suas qualitates in corporib. damnatorum secundum esse spirituale per modum quo spēs colorum est in aere, vel etiam in pupilla, non ita quod fiant colorata. vnde de corpora damnatorum sentiet afflictionem ignis sine hoc, quod conuertantur in naturam ignis, & ideo varietas poenarum non faciet eis aliquid refrigerium. Refrigerium enim nunc ex alteratione poenarum proueniens causatur ex transmutatione naturæ, in quantum per frigus aquæ superfluitas calefactionis remittitur, & sic ad medium venit, quod est delectabile.

QVÆSTIO IX.

DEINDE quærebatur de gloria beatorum.

¶ Et circa hoc quaruntur duo.

¶ **1** Prmo, Vtrum beatitudo sanctorum vel prius consistat in intellectu quam in affectu, vel econuerso.

¶ **2** Secundo, Vtrum per prius beati ferantur ad uideum humanitatē Christi quam eius diuinitatē.

ARTICVLVS XIX.

Vtrum beatitudo sanctorū præcipue consistat in intellectu.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod beatitudo sanctorum præcipue consistat in intellectu. Sicut enim dicit Augustin. decimo confess. Beatitudo est gaudium de veritate: sed veritas pertinet principaliter ad intellectum. ergo & beatitudo.

¶ **2** Præ. Io. 17. dicit. Hæc est uita æterna, ut cognoscatur solum uerum Deum, & quem misisti Iesum Christum: cognitio autem ad intellectum pertinet. ergo & uita æterna, siue beatitudo.

¶ **3** Præ. Aug. dicit 1. de trin. Quod uisio est tota merces: merces autem est beatitudo. ergo pertinet principaliter ad uisionem intellectus.

SED CONTRA. Præmium respondet merito: sed meritum principaliter consistit in uoluntate, ergo & beatitudo quæ est præmium.

RESPON. Dicendum, quod felicitas, siue beatitudo in operatione consistit, & non in habitu, ut philosopho. probat in 1. eth. Vnde beatitudo hominis potest comparari ad aliquam potentiam animæ dupliciter. Vno modo, sicut obiectum potentie, & sic beatitudo præcipue comparatur ad uoluntatem. Nominat enim beatitudo ultimum finem hominis, & summum bonum ipsius. Finis autem & bonum sunt obiectum uoluntatis. Alio modo, sicut actus ad potentiam, & sic beatitudo originaliter & substantialiter consistit in actu intellectus: formaliter autem & completiue in actu uoluntatis, quia impossibile est ipsum actum uoluntatis esse ultimum finem uoluntatis. Vltimus enim finis hominis est id quod est primo desideratum. Nō autem potest esse quod primo uoluit sit actus uoluntatis. Prius enim est potentia ferri in aliquod obiectum, quā quod feratur super actum suum. Prius enim intelligitur actus alicuius potentie, quam reflexio eius super actum illum. Actus enim terminatur ad obiectum, & ita qualibet potentia prius fertur in obiectum quā in actum suum, sicut uisus prius uidet colorem, quā uideat se uidere colorem: & ita uoluntas prius uult aliquid bonum, quam uelit se uelle, & per actus uoluntatis nō potest esse primo uoluitum, & per

4. di. 49. q. 1.
art. 1. q. 2. o. 2.
12. q. 3. ar. 4.
9. c. 1. 3. c. 2.
60.

1. p. q. 2. a. 2.
ad 2. & 3. q.
3. a. 4. ad 2.
& q. 1. ar. 1.
ad 2.

A consequens nec ultimus a finis. Sed quotiescumque aliquid bonum exterius est desideratum quasi finis, ille actus noster est nobis quasi finis interior, quo primo perfecte attingimus ad ipsum: sicut dicimus, quod comestio finis est, & beatitudo eius quod ponit cibum finem suum, & possessio eius qui finem suum ponit pecuniam. Finis autem nostri desiderii Deus est, unde actus quo ei primo coniungimur, est originaliter & substantialiter nostra beatitudo. Primo autem Deo coniungimur per actum intellectus, & ideo ipsa Dei uisio, quæ est actus intellectus, est substantialiter & originaliter nostra beatitudo: sed quia hæc operatio perfectissima est, & convenientissimum obiectum, ideo consequitur maxima delectatio, quæ quidem decorat operationem ipsam, & perficit eam, sicut pulchritudo uenturæ, ut dicitur 10. eth. unde ipsa delectatio quæ uoluntatis est, est formaliter cōplens beatitudinem, & ita beatitudinis ultimæ origo est in uisione, complementum autem in fruitione. Tres ergo primæ rationes concedendæ sunt, quia ostendunt, quod beatitudo substantialiter consistat in actu intellectus.

B Ad illud autem quod contra obicitur, dicendum, quod meritum consistit in agendo, præmium autem in recipiendo. Actio autem primo pertinet ad uoluntatem, quia ipsa mouet omnes alias uires: sed receptio primo pertinet ad intellectum quā ad uoluntatem, unde præmium per prius attribuitur intellectui, meritum autem uoluntati.

C Ad illud autem quod contra obicitur, dicendum, quod meritum consistit in agendo, præmium autem in recipiendo. Actio autem primo pertinet ad uoluntatem, quia ipsa mouet omnes alias uires: sed receptio primo pertinet ad intellectum quā ad uoluntatem, unde præmium per prius attribuitur intellectui, meritum autem uoluntati.

ARTICVLVS XX.

Vtrum beati in gloria prius ferantur ad contemplandam Christi diuinitatem, quam eius humanitatem.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur, quod beati in gloria prius ferantur ad contemplandam Christi diuinitatem, quā eius humanitatem. Altissimo enim statui altissimus actus primo & principaliter competit: sed beati sunt in statu altissimo, cum ergo actus intelligentie, quæ est potentia altissima, cuius est ferri in Deum, sit actus altissimus & nobilissimus, uidetur quod hic actus primo beatis cōpetat, ut Deum contempletur.

¶ **2** Præ. Hoc ad imperfectionem uicæ pertinet quod oportet nos ab inferioribus ad superiora contemplanda descendere: sed in beatis erit perfectio contraria imperfectioni uicæ. ergo ipsi econuerso per prius superiora cōtemplabuntur, & sic primo Christi diuinitatem, quā eius humanitatem.

SED CONTRA. Ad extremum non peruenitur, nisi per medium: sed medium inter Deum & homines est Christi humanitas. 1. ad Timot. 2. Mediator Dei & hominum homo. Christus Iesus. ergo sancti non perueniunt ad contemplationem diuinitatis Christi, nisi prius contemplando eius humanitatem.

RESPON. Dicendum, quod unusquisque prius cōsiderat illud quod est ratio alicuius, quā id, cuius ratio est, sicut artifex prius cōsiderat regulam operis, quā secundum regulam operetur. Beati autem adeo sunt Deo cōiuncti, ut ipse sit eis ratio cuiuslibet cognitionis & opis. Aliter. n. actus beatitudinis per alias cognitiones & operationes sanctorum impeditur: & ideo illud ad quod sancti primo attendunt, est ipse Deus, & cum hēat mediū cuiuslibet cognitionis, & regulam cuiuslibet operationis, & sic per prius cōtemplantur diuinitatem Christi. Quodlib. S. Tho. H 2 sti,

D. 621.

D. 271.

cap. 4.